

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Кафедра інформаційних технологій та кібербезпеки, факультет № 4

ЗАТВЕРДЖЕНО
Перший проректор ХНУВС
підполковник поліції
Сергій БОРТНИК
28.09.2020
(дата, місяць, рік)

ПРОГРАМА

навчальної практики для студентів 3 курсу, які здобувають вищу освіту за освітньою програмою першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

125 – кібербезпека (безпека інформаційних та комунікаційних систем)

Харків 2020

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 23.09.20 № 9

СХВАЛЕНО

вченою радою факультету № 4
Протокол від 16.09.20 № 5

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з технічних дисциплін
Протокол від 18.09.20 № 5

Розглянуто на засіданні кафедри інформаційних технологій та кібербезпеки
протокол від 15.09.20 № 16

Розробники:

1. *Старший викладач кафедри інформаційних технологій та кібербезпеки
ХНУВС, Пересічанський В.М.*

Рецензенти:

1. *Професор кафедри ОТП НТУ «ХПІ», доктор технічних наук, професор
Кучук Г.А.*
2. *Професор кафедри ЕОМ ХНУРЕ, доктор технічних наук, доцент
Коваленко А.А.*

1. Загальні положення

Практика студентів є складовою частиною навчально-виховного процесу і має за мету закріплення, поглиблення та вдосконалення теоретичних знань, набуття умінь та навичок, необхідних для самостійної роботи. Це одна з важливих форм практичної підготовки, в ході якої знання, здобуті студентами у навчальному процесі, закріплюються та максимально наближаються до їх майбутньої повсякденної діяльності.

Навчальна практика (далі практика) є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми підготовки фахівців першого ступеня вищої освіти - «бакалавр». Організація та проведення практики здійснюється згідно із «Положенням про організацію проходження практики студентами Харківського національного університету внутрішніх справ» згідно наказу Харківського національного університету внутрішніх справ від 02.09.2019 р. № 534, яке розроблено відповідно до закону України «Про освіту», «Про вищу освіту», вимог нормативно-правових актів Міністерства освіти і науки України, наказу Міністерства освіти України від 08 квітня 1993 року № 93 «Про затвердження Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», Статуту Харківського національного університету внутрішніх справ. Положення регулює організацію та проведення всіх видів практики студентів, які навчаються в Університеті.

Навчальна практика, проходить на 3 курсі (6 семестр) денної форми навчання. Стажування проводити бажано на посаді фахівця групи боротьби з кіберзлочинністю або технічного захисту інформації підприємств, установ та організації де зберігається, обробляється та передається (циркулює) інформація яка потребує захисту і як виняток на кафедри інформаційних технологій та кібербезпеки факультету № 4.

2. Перелік умінь та навичок, які повинні набути студенти під час проходження практики

Зміст уміння, що забезпечується	Шифр уміння
1	2
Вибирати джерела та канали інформації, систематизувати та обробляти інформацію. Використовувати сучасні інформаційні технології для рішення практичних завдань в галузі інформаційної безпеки. Налагоджувати засоби технічного захисту інформації на об'єктах з обмеженим доступом та пристрої внутрішнього об'єктового контролю	1.01.02

Проводити інформаційно-пошукові роботи використовуючи інформаційно-довідкові системи	1.01.03
Уміти за результатами обстеження, обліку та атестації території та об'єктів підприємств, установ, організацій: розробити та оформити перелік технічних засобів для внутрішньооб'єктового контролю та перепускного режиму;	2.01.01
розробити та оформити перелік засобів технічного захисту інформації	2.01.02
Уміти на підставі визначеного переліку, користуючись типовими інструкціями, положеннями та обчислювальною технікою, розробити схему розташування (підключення) технічних засобів внутрішньо об'єктового контролю та перепускного режиму.	2.02.03

3. Організаційно-методичні вказівки

Навчальна практика проходить у формі стажування фахівця групи боротьби з кіберзлочинністю або технічного захисту інформації підприємств, установ та організації де зберігається, обробляється та передається (циркулює) інформація яка потребує захисту. В разі відсутності в установі, куди було направлено для проходження практики студента, підрозділу технічного захисту інформації та кібербезпеки, студент проходить практику у підрозділу, який займається інформаційною безпекою на підприємстві. Як виняток на кафедри інформаційних технологій та кібербезпеки факультету № 4

Завданнями навчальної практики є:

- послідовне знайомство з практичною діяльністю підрозділів підприємства, які займаються інформаційною безпекою та кібербезпекою;
- придбання навичок користуватись типовими інструкціями, положеннями та обчислювальною технікою;
- придбання навичок складання документів з питань технічного захисту інформації;
- застосування і закріплення на практиці знань з діловодства;
- закріплення на практиці знань з організації охорони інформації з обмеженим доступом на об'єктах інформаційної діяльності;
- участь у проведенні перевірок стану технічного захисту інформації в підприємств, організацій, установ, або інших структур.

Студент може проходити навчальну практику в службах безпеки державних, банківських та комерційних структур, підприємств, установ, організаціях та в практичних органах внутрішніх справ та ВЗО МВС України.

4. Права та обов'язки осіб, які беруть участь в організації, проведенні та проходженні практики

Керівник навчальної практики від ХНУВС забезпечує укладання договорів за базами практик, оформлення листів, що направляють на бази практик студентів, здійснює загальний контроль за ходом практики та прийом кінцевих індивідуальних звітів студентів.

На початку практики керівник від ХНУВС організує та проводить настановний інструктаж для студентів, що розподіляються на практику, пояснює план проходження та зміст практики, а також роз'яснює зміст та порядок оформлення звітних матеріалів. Забезпечує проходження студентами необхідного інструктажу, здійснює їх розподіл по базам практики, знайомить з керівниками практики на базах практики.

По закінченні навчальної практики безпосередній керівник практики дає відгук про роботу студента за час проходження навчальної практики. У висновку керівника практикою повинно бути зазначено відношення студента до проходження практики, відвідуваність, ступінь активності й самостійності в рішенні завдань, рівень показаних їм знань, умінь і навичок. Також керівник відзначає основні зауваження і побажання в оцінці результатів практики.

Студент-практикант зобов'язаний дотримуватись режиму діяльності тієї установи, на якій він проходить практику, сумлінно відноситися до своїх обов'язків, виконати програму практики в повному обсязі.

Відповідальність за організацію і проведення навчальної практики, а також безпосередній контроль за нею покладається на керівників кафедри інформаційних технологій та кібербезпеки факультету № 4 Харківського національного університету внутрішніх справ.

5. Зміст та порядок оформлення звітних матеріалів

На захист студент-практикант надає комісії наступні документи, що відбивають хід і зміст його діяльності в процесі проходження практики:

1. План - завдання про проходження практики (підписи керівника Баз практик про виконання).
2. Щоденник проходження практики, у якому відбивається зміст завдань практики на щодня.
3. Звіт студента – практиканта про виконанню програми схемотехнічної практики .
4. Характеристика керівника з місця практики, що відбиває відношення практиканта до практики, виконання їм завдань практики, зауваження,

аналіз помилок і успіхів студента, рекомендації з удосконалювання процесу проходження схемотехнічної практики; (підпис керівника, печатка – Бази практики).

5. Копія або виписка з наказу про зарахування на практику студента до відповідної установи.
6. Додатки до звіту про проходження практики
7. Зразки плану - завдання про проходження практики, звіту студента – практиканта про виконання програми схемотехнічної практики, та щоденника проходження практики див. додаток.

6. Захист матеріалів практики та критерії його оцінювання

Кінцевим результатом навчальної практики є оцінка за захист студентом звіту та матеріалу практики.

Наказом ректора ХНУВС призначається комісія, до складу якої входять: керівник кафедри інформаційних технологій та кібербезпеки факультету № 4 ХНУВС (голова комісії), викладачі кафедри інформаційних технологій та кібербезпеки факультету № 4.

Захист матеріалів практики проводиться в присутності всієї комісії або її більшості де студент доповідають про всю зроблену ними під час проходження практики роботу, викладає зміст свого звіту і відповідає на питання членів комісії.

Члени комісії перевіряють відповідність поданих матеріалів програмі практики, правильність складання документів, надають до них зауваження та оцінюють матеріали практики. В разі неповноти звіту висловлюють пропозиції щодо його доробки.

Проходження студентами навчальної практики оцінюється на підставі звітних матеріалів, наданих ними, а також висновків викладача-керівника практики, які відображені в характеристиці стажиста. Оцінка за стажування вноситься до залікової книжки.

Розподіл балів між об'єктами оцінювання навчальної практики наводиться у таблиці (табл. 1).

Розподіл балів між об'єктами оцінювання навчальної практики

Таблиця 1

Об'єкти оцінювання	Бали
I. Виконання плану-завдання навчальної практики	50
II. Додатковий матеріал до звіту практики	20
- копії актів перевірок стану технічного захисту інформації в установі (організації), інструкцій;	

Об'єкти оцінювання	Бали
- пропозиції по удосконаленню систем ЗІ; - перелік комп'ютерних програм, які використовуються в обробці інформації з обмеженим доступом та діловодстві та інше.	
III. Дотримання вимог щодо оформлення роботи:	10
IV. Захист:	20
- ґрунтовність доповіді про виконання навчальної практики; - аргументованість відповідей на зауваження керівника практики та членів комісії; - чіткість, структурованість доповіді;	
Разом	100

Студенти, які не виконали програму навчальної практики або за результатами захисту одержали оцінку “незадовільно” проходять додатково навчальну практику і повторно її захищають.

Критерії оцінювання результатів практики

Таблиця 2

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
97–100 94–96 90–93	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно»
85–89 80–84	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре»
75–79		C	«Добре»
70–74 65–69	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно»
60–64		E	«Достатньо»
41-59 21-40	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно»
1-20		F	«Безумовно незадовільно»

7. Інформаційне та методичне забезпечення

1. Закон України

1. Закон України "Про державну таємницю".
2. Закон України "Про інформацію".
3. Закон України "Про захист інформації в автоматизованих системах".
5. Закон України "Про телекомунікації".
8. Закон України "Про електронні документи та електронний документообіг".
9. Закон України "Про електронний цифровий підпис".
10. Закон України "Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних

системах".

11. Закон України "Про основи національної безпеки України".
12. Закон України "Про Національний банк України".
13. Закон України "Про банки і банківську діяльність".
14. Закон України "Про кібербезпеку".

.

2. Нормативні документи.

14. НД ТЗІ 2.5-010-03 "Вимоги до захисту інформації WEB-сторінки від несанкціонованого доступу"
15. НД ТЗІ 2.5-008-2002 "Вимоги із захисту конфіденційної інформації від несанкціонованого доступу під час оброблення в автоматизованих системах класу 2"
16. НД ТЗІ 3.6-001-2000 "Технічний захист інформації. Комп'ютерні системи. Порядок створення, впровадження, супроводження та модернізації засобів технічного захисту інформації від несанкціонованого доступу"
17. НД ТЗІ 1.4-001-2000 "Типове положення про службу захисту інформації в автоматизованій системі"
18. НД ТЗІ 1.1-002-99 "Загальні положення щодо захисту інформації в комп'ютерних системах від несанкціонованого доступу"
19. НД ТЗІ 2.5-004-99 "Критерії оцінки захищеності інформації в комп'ютерних системах від несанкціонованого доступу"
20. НД ТЗІ 3.7-001-99 "Методичні вказівки щодо розробки технічного завдання на створення комплексної системи захисту інформації в автоматизованій системі"

3. Стандарти

21. ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ Захист інформації. Технічний захист інформації. Основні положення. ДСТУ 3396.0-96
22. ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ Захист інформації. Технічний захист інформації. Порядок проведення робіт. ДСТУ 3396.1-96
23. ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ Захист інформації. Технічний захист інформації. Терміни та визначення. ДСТУ 3396.2-97

8. Додатки

Додаток 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри інформаційних технологій та кібербезпеки факультету № 4

(підпис)

(ім'я, прізвище)

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН

Студента _____ курсу

факультету _____
(назва факультету, № навчальної групи)

(прізвище, ініціали)

на посаді

(назва посади,

підрозділу бази практики)

Строк (термін) проходження практики _____

№ з/п	Заплановані заходи	Відмітка про виконання
1.		
2.		
3.		
4.		

Студент

(підпис)

(ім'я, прізвище)

(дата)

(вид і назва практики)

(ім'я прізвище)

Кафедра

освітній рівень

спеціальність

(назва)
спеціалізація

Наказ про організацію та проведення всіх видів практики студентів (слухачів) Університету

(номер та дата видання наказу)

Строк проведения практики з _____ по _____.

Календарний графік проходження практики

[illegible]

**Відгук і оцінка роботи практиканта на практиці
керівника практики від установи**

Відгук осіб, які перевіряли проходження практики

Висновок керівника практики від Університету про проходження практики

Дата складання заліку " ____ " _____ 20 ____ року

Оцінка:

за національною шкалою (словами)	кількість балів (цифрами і словами)	за шкалою ECTS

Керівник практики від Університету

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Примітки:

1. Щоденник заповнюється практикантом особисто, крім розділу відгуку осіб, які перевіряли проходження практики.
2. Формат бланка щоденника А5 (148 × 210 мм), брошура 8 сторінок разом з обкладинкою з карткового паперу.

ЗАТВЕРДЖУЮ

(посада керівника установи, де проходять практиканти
практику, звання (якщо правоохоронний орган))

(підпис)

(ім'я, прізвище)

ЗВІТ
за результатами проходження практики

(П.І.Б., повне найменування навчального підрозділу)

Зміст звіту

Студент

(підпис)

(П.І.Б.)

(дата)

**Керівник практики від
університету**

(підпис)

(П.І.Б.)

(дата)

ПОГОДЖЕНО
Керівник практики від бази практики

(підпис)

(П.І.Б.)

(дата)